

CONTES
de
SEMPRE
com mai no
* TE'LS HAN *
EXPLICAT

PRESENTATS PER
ESPIDO FREIRE

IL·LUSTRACIONS DE
RAQUEL LAGARTOS

© 2022, Espido Freire, pel text
© 2022, Raquel Lagartos, per les il·lustracions
© 2022, M. Mercè Estévez, per la traducció
© 2022 d'aquesta edició: Editorial Barcanova, SA
Rosa Sensat, 9-11, 4a planta
08005 Barcelona
Telèfon 932 172 054
www.barcanovainfantiljuvenil.cat

Primera edició: novembre de 2022

DL B 19162-2022
ISBN: 978-84-489-5551-9
Printed in Spain

Reservats tots els drets. El contingut d'aquesta obra està protegit per la llei, que estableix penes de presó i multes, a més de les indemnitzacions corresponents per danys i perjudicis, per a aquells que reproduïssin, plaguessin o comunicuessin públicament, totalment o parcialment, una obra literària, artística o científica, o la seva transformació, interpretació o execució artística fixada en qualsevol tipus de suport o comunicada per qualsevol mitjà, sense l'autorització preceptiva.

ÍNDEX

6	PRÒLEG
9	LA CAPUTXETA VERMELLA
15	LA VENTAFocs
25	LA SIRENETA
45	LA REPUNXÓ
53	LA BELLA I LA BÈSTIA
67	LA HISTÒRIA DELS TRES PORQUETS
73	EL PETIT POLZET
83	LA BELLA DORMENT DEL BOSQ
93	EL CAT AMB BOTES
101	EN BARBABLAVA
109	LA BLANCANEU
121	EN HANSEL I LA GRETEL
131	EL SOLDADET DE PLOM
139	EL VESTIT NOU DE L'EMPERADOR
147	LA PETITA VENEDORA DE LLUMINS

PRÒLEG

Vine, que t'explicaré un conte.

És possible que creguis que ja ets gran per a això, que els contes només els escolten nens i nenes molt petits, tant que de vegades ni tan sols saben llegir. Deixa'm que et digui que vas errat: els contes clàssics, que sovint s'anomenen contes *meravellosos*, o contes de *fades*, encara que no hi apareguin fades, van ser pensats per transmetre els seus coneixements a totes les edats, a petits i grans. En realitat, funcionen com petites fórmules màgiques que es repeteixen sempre de la mateixa manera, paraula darrere paraula, una vegada i una altra.

Els contes ens parlen de la por, de la soledat, del valor, de la perseverança, de la bondat, que obté sempre la seva recompensa, i de la maldat, que sempre rep el seu càstig. Et consolen quan et sents sol davant d'un món que t'espanta i t'animen a continuar buscant aventures, perquè sempre hi haurà algú que t'ajudi a aconseguir la teva missió.

Com que es memoritzaven, aquestes històries han perdurat durant segles. Com que tracten els temes més importants que poden afectar l'ésser humà, continuen mantenint-se joves i frescos. I com que fan servir imatges precioses i símbols eterns (princeses, herois, animals, or, plata i varetes màgiques), ens continuen atrapant com el primer dia.

Cada un d'aquests contes comença amb una fórmula màgica, com si xiuxiuegessis un embruix a una porta tancada: «Hi havia una vegada...» I, perquè la porta quedi ben segellada de nou, quan acabis, hi has d'afegir: «I vet aquí

un gat, i vet aquí un gos, i vet aquí que el conte ja s'ha fos.» Mentre siguis allà, no existeix ni el temps ni l'espai: els contes passen «fa molt temps, en un regne molt llunyà». Així ha estat des de l'inici dels segles, i així continuarà quan tu siguis gran i els repeteixis als teus fills o als teus nets.

Alguns d'aquests contes procedeixen d'Egipte, de Rússia o dels països nòrdics. D'altres venen d'Aràbia, i uns altres sorgeixen d'històries populars que van tenir lloc en un poble a prop d'on vas néixer. La majoria porten el nom de qui els va reunir i escriure perquè no fos oblidat, malgrat que n'hi ha que van néixer de la imaginació d'un autor. Així, et familiaritzaràs amb noms com Charles Perrault, un advocat francès del segle XVII que va recopilar nombrosos contes populars, o Jacob i Wilhem Grimm, dos germans alemanys del segle XIX que van esmerçar gran part de la seva vida a ordenar-los i adaptar-los, o Hans Christian Andersen, de Dinamarca, que en va escriure molts altres. Sigui com sigui, tots els contes han crescut per sobre de qui els va inventar, com un gran arbre protector.

Aquí n'hi ha alguns dels meus preferits: els he llegit centenars de vegades i cada cop hi descobreixo un detall nou. És possible que coneguis les versions més recents d'alguns, una mica diferents. Ara llegiràs les històries antigues i originals, que tenen més força i més poder, i estic segura que t'agradaran moltíssim.

Ara, vine, que t'explicaré el primer...

La caputxeta VERMELLA

* JACOB I WILHELM GRIMM *

ESPIDO FREIRE ENS DIU QUE...

La història de la Caputxeta Vermella i la seva peculiar relació amb la seva àvia, el llop i el caçador ha estat explicada a tot Europa, sobretot a França, des de l'edat mitjana. De fet, encara que jo et presento la versió que els germans Grimm van escriure el 1857, perquè és la més coneguda i la més llegida a tot el món, Charles Perrault havia escrit la seva cent seixanta anys abans.

L'inici del conte, en què l'únic ésser fantàstic que trobem és un llop que parla, no varia: una nena sense nom, anomenada Caputxeta Vermella perquè li han regalat una capa amb una caputxa de color vermell, s'endinsa al bosc per portar menjar i beguda a la seva àvia. El problema sorgeix quan es deixa distreure per un desconegut, un llop astut que només pretén enganyar-la.

En les històries més antigues, la Caputxeta se'ns mostra com una jove a qui mou, sobretot, la curiositat. En aquests contes, el final és molt cruel, perquè el llop se surt amb la seva, i per això prefereixo la versió dels Grimm, que el van canviar i suavitzar una mica. En aquesta variant, veiem la Caputxeta com una nena petita i ingènua, però ella i el caçador aconseguiran que el llop rebi el càstig merescut per haver atacat aquella família.

Aquest conte ens diu que cal anar amb molta cura amb la manera com ens manipulen les persones desconegudes. Fixa't que el problema de la Caputxeta no sorgeix tant perquè hagi parlat amb el llop o hagi estat amable amb ell, sinó perquè s'oblida del que la seva mare li ha recomanat i es deixa influir per les paraules d'algú a qui no coneix. Ens dona també una lliçó sobre la manera com sovint no som capaços de veure el que tenim davant dels ulls: malgrat que un llop disfressat difícilment s'assemblarà a la nostra àvia en camisa de dormir, la Caputxeta no és capaç d'endevinar el que ha passat mentre ella perdia el temps anant pel camí més llarg.

Hi ha pares que prefereixen no explicar aquest conte als seus fills perquè consideren que pot transmetre'ls por i desconfiança vers altres persones. Segons el meu parer, la Caputxeta ens diu que hi ha perills reals al món i que cal ser previnguts, perquè, si no, les conseqüències poden ser molt serioses per a nosaltres i per a qui ens estima. I tu, què en penses?

Hi havia una vegada una dolça noieta que era molt estimada per tothom, però, sobretot, era estimada per la seva àvia, que sempre pensava en fer-li regals. Un dia li va regalar una capa amb una caputxa de vellut vermell, i, com que li quedava tan bé i no volia posar-se res més, li deien Caputxeta Vermella. Un dia, la mare li va dir:

—Caputxeta, aquí tens un tros de pastís i una ampolla de vi. Porta-ho a l'àvia, que està malalta i dèbil, i se sentirà contenta amb tot això. Prepara't abans que faci molta calor i, quan surtis, ves amb compte i no t'apartis del camí, si no, cauràs i trencaràs l'ampolla i l'àvia es quedarà sense res. I així que arribis no t'oblidis de dir-li bon dia i no comencis a xafardejar per tots els racons.

—Ho faré tal com em dius —va dir la Caputxeta a la seva mare.

L'àvia vivia enmig del bosc, a una mitja hora de distància del poble. Quan la Caputxeta va arribar al bosc, es va trobar amb el llop. Però la Caputxeta, que encara no sabia com era de dolent el llop, no va tenir por d'ell.

—Bon dia, Caputxeta Vermella —va dir ell.

—Bon dia, llop.

—On vas tan d'hora, Caputxeta?

—A veure l'àvia.

—Què portes a sota del davantal?

—Un pastís que vam fer ahir i vi. Amb això, l'àvia, que està una mica dèbil, s'alimentarà i es posarà forta.

—Caputxeta, on viu la teva àvia?

—Encara falta ben bé un quart d'hora. A sota de tres grans roures, hi ha la seva casa.

El llop va pensar: «Aquesta jove i tendra presa és un mos ben dolç i tindrà més bon gust que la vella. Ho he de fer bé des del principi per caçar-les totes

dues.» Va continuar caminant una estona al costat de la Caputxeta Vermella i després va dir:

—Caputxeta, mira quines flors més boniques que hi ha al teu voltant. Fixa't'hi bé. I no sents que bé que canten els ocellets? Sembla que vagis de camí cap a l'escola, i aquí al bosc és tot tan divertit...

La Caputxeta Vermella va obrir els ulls i, quan va veure com els raigs del sol ballaven d'un costat a l'altre a través dels arbres i com tot estava tan ple de flors, va pensar: «Si porto a l'àvia un ram de flors, es posarà contenta; encara és d'hora i hi podré arribar a temps.»

I es va desviar del camí i es va endinsar al bosc per agafar flors. En va agafar una i, després, una altra i una altra, i cada cop s'endinsava més al bosc. El llop, en canvi, se'n va anar directament a casa de l'àvia i va trucar a la porta:

—Qui hi ha?

—La Caputxeta Vermella. Porto pastís i vi. Obri'm.

—Mou el picaporta! —va cridar l'àvia—. Estic molt dèbil i no puc llevar-me.

El llop va moure el picaporta i la porta es va obrir, i, sense dir cap paraula, va anar directament al llit de l'àvia i se la va menjar. Després, es va posar el seu vestit i la seva còfia, es va ficar al llit i va tancar les cortines.

Mentrestant, la Caputxeta Vermella havia continuat buscant flors. Quan ja n'havia collit tantes que no les podia portar, es va recordar de nou de l'àvia i es va posar en camí. Es va sorprendre que la porta fos oberta i, quan va entrar a l'habitació, es va trobar incòmoda i va pensar: «Déu meu! Quina por que tinc avui, quan, generalment, m'agrada estar molt amb l'àvia!»

I va exclamar:

—Bon dia! —Però no va rebre resposta.

Després va anar al llit i va obrir les cortines. L'àvia era allà, amb la còfia que li tapava la cara, però tenia una pinta estranya.

—Ai, àvia, quines orelles més grosses que tens!

—Són per sentir-te millor.

—Ai, àvia, quins ulls més grossos que tens!

—Són per veure't millor.

—Ai, àvia, quines mans més grosses que tens!

—Són per abraçar-te millor.

—Ai, àvia, quina boca més enormement grossa que tens!

—És per devorar-te millor.

I, tot seguit, el llop va saltar del llit i es va menjar la pobra Caputxeta Vermella.

Un cop ben tip, es va tornar a ficar al llit, es va adormir i va començar a roncar amb totes les seves forces. El caçador, que en aquell mateix moment passava a prop de la casa, va pensar: «Com ronca l'àvia! Hauria d'anar-hi per si necessita res.» I, quan va entrar a l'habitació i es va acostar al llit, va veure que qui hi havia a dins era el llop.

—Ah, ets aquí, vell pecador! —va dir ell—. Tant temps que fa que et busco!

Aleshores, va voler carregar la seva escopeta, però va pensar que el llop podia haver devorat l'àvia i que potser encara la podia salvar, així que no va disparar, sinó que va agafar les tisoires i va començar a obrir-li la panxa.

Quan havia fet uns quants talls, va sortir la nena i va dir:

—Buff, quin espant! A la panxa del llop tot era molt fosc.

I després va sortir l'àvia també viva, malgrat que gairebé no podia respirar. La Caputxeta Vermella va agafar ràpidament unes pedres, amb les quals van omplir la panxa del llop. Quan aquest es va despertar, va voler marxar saltant, però les pedres eren tan pesants que va caure i va morir.

Que contents que estaven tots tres! El caçador va treure la pell al llop i se la va emportar a casa; l'àvia es va menjar el pastís i va beure el vi que li havia portat la Caputxeta Vermella i es va recuperar. La Caputxeta Vermella va pensar: «Ja no em tornaré a desviar mai més del camí si la mare m'ho ha prohibit.»

S'explica també que, una vegada, la Caputxeta Vermella va portar a l'àvia uns pastissos i que un altre llop li va parlar i la va voler fer desviar del camí. La Caputxeta Vermella, però, es va guardar de fer-ho i va continuar caminant sense allunyar-se del seu camí. Va dir a l'àvia que s'havia trobat amb el llop, que li havia dit bon dia, però que l'havia mirat amb uns ulls que feien basarda i que, si no hagués estat en un lloc públic, l'hauria devorat.

—Vine —li va dir l'àvia aquella vegada—, tanquem la porta perquè no pugui entrar.

Poc després, el llop va trucar i va cridar:

—Obre, àvia, soc la Caputxeta Vermella i et porto uns pastissos!

Elles van romandre en silenci i no van obrir la porta. El cap gris va fer unes quantes voltes a la casa. Finalment, va saltar a la teulada i va decidir que s'esperaria fins que la Caputxeta Vermella se n'anés cap a casa a la nit; aleshores, ell la seguiria i se la cruspiria en la foscor. Però l'àvia es va adonar del que li rondava pel cap. Davant de la casa hi havia un gran abeurador de pedra, i va dir a la nena:

—Agafa la galleda, Caputxeta. Ahir vaig coure salsitxes. Porta l'aigua en què les vaig coure i aboca-la a l'abeurador.

La Caputxeta Vermella va portar aigua fins que l'abeurador va ser ple. Després, el llop va començar a flairar l'olor de les salsitxes, va mirar cap avall i, finalment, va estirar tant el coll que no va poder subjectar-se més i va començar a rrelliscar, de manera que va caure de la teulada i va anar a parar precisament dins de l'abeurador i es va ofegar. La Caputxeta Vermella se'n van anar molt contenta cap a casa i ningú no li va fer mal.

La VENTAFOCS

✱ JACOB I WILHELM GRIMM ✱

ESPIDO FREIRE ENS DIU QUE...

Potser et sorprendrà saber que els grecs ja explicaven una versió de *La Ventafocs* al segle III abans de Crist..., i que n'hi ha d'altres encara de més antigues a Egipte que parlen de com una joveneta maltractada per la seva madrastra i les seves germanastres aconseguix escapar-se del seu destí amb una mica d'ajuda màgica. En alguns casos, és una fada qui recompensa la seva bondat, però, en d'altres, un arbre li entrega el vestit i les sabates que necessita, i encara en d'altres qui l'ajuda és... una cabra.

No coneixes aquesta història? Potser és perquè no es titula *La Ventafocs*, sinó *Un Ullet*, *Dos Ullets*, *Tres Ullets*, però també la recullen els germans Grimm. La Dos Ullets és la segona de tres germanes: la gran només té un ull i la petita en té tres, i elles i la seva mare es burlen de la Dos Ullets i l'esclavitzen perquè la consideren un ésser vulgar amb dos ulls, com tothom. La destinen a cuidar la cabra que tenen, amb fred o calor, i passa tanta gana que un dia una fada es compadeix d'ella i li diu unes paraules màgiques que pot adreçar a la cabreta; quan les pronunciï, apareixerà una taula plena de plats molt saborosos.

Ja deus suposar que les malvades germanes Un Ullet i Tres Ullets ho descobreixen, i en el conte passen moltes altres coses, de manera que et recomano que el llegeixis..., però t'avançaré que acaba d'una manera molt similar al de *La Ventafocs*.

No oblidis que els contes, per més allunyats de la realitat que semblin, sempre reflecteixen part del món en què s'explicaven: durant molts segles, la gana era una companya constant de molts nens i nenes, i la gran preocupació de les famílies consistia que les noies trobessin el millor marit possible.

Durant llargs períodes de temps, a causa sobretot de les guerres, als pobles hi havia un nombre més elevat de dones que d'homes joves, i això originava una enorme competència per casar-se. La noia que es quedava soltera era considerada una càrrega per a la seva família. Els balls i les festes suposaven una ocasió immillorable per lluir els seus millors vestits de gala i cridar l'atenció d'un futur espòs..., malgrat que a la vida real poques vegades fos un príncep.

Ara gaudeix d'aquesta versió. S'assembla a la que tu coneixies?

La dona d'un home ric es va posar malalta i, quan es va adonar que li arribava el final, va cridar la seva única filla i li va dir:

—Estimada filla, sigues bona i piadosa. Així Déu sempre t'ajudarà i jo des del cel tindrè cura de tu i seré al teu costat.

Després de dir això, va tancar els ulls i va morir. La noia anava cada dia a visitar la tomba de la seva mare i plorava, i continuava sent bona i piadosa. Quan va arribar l'hivern, la neu va cobrir la tomba amb el seu blanc mantell, i, quan a la primavera el sol l'havia fosa, l'home es va tornar a casar.

La nova esposa va portar a la casa dues filles, que eren boniques i blanques de cara, però repugnants i negres de cor. Llavors van començar mals temps per a la pobra fillastra.

—Aquesta tòtila ha de ser amb nosaltres a l'habitació? —deien—. Qui vulgui menjar pa que se'l guanyi. Que se'n vagi amb la mossa de cuina!

Li van treure els seus bonics vestits, li van posar un davantal gris i li van donar uns esclops.

—Mireu que ben arreglada que va, la bonica princesa! —cridaven elles, rient i arrossegant-la cap a la cuina.

Allà va haver de treballar durament del matí a la nit, va haver de llevar-se d'hora, tragar aigua, encendre el foc, cuinar i fregar. A més, les germanes li feien tot el mal possible, es burlaven d'ella i li llençaven els pèsols i les llenties a la cendra, de manera que ella havia d'asseure's i netejar-los enmig dels fogons. A la nit, quan ja estava cansada de tant treballar, no se n'anava al llit, sinó que havia de jeure al costat de la cuina, sobre les cendres. I, com que sempre estava plena de pols i anava bruta, l'anomenaven la Ventafocs.

Un dia, el pare va voler anar a la fira i va preguntar a les fillastres què volien que els portés.

—Vestits ben bonics —va dir una.

—Perles i pedres precioses —va dir l'altra.

—I tu, Ventafocs? —va dir ell—. Què vols?

—Pare, la primera tija que us fregui el barret, talleu-la per a mi.

Ell va comprar vestits bonics, perles i pedres precioses per a les dues germanes, i, en el camí de tornada, mentre cavalcava, una tija d'avellaner li va fer caure el barret; la va tallar i se la va endur. Quan va arribar a casa, va donar a les fillastres el que li havien demanat, i a la Ventafocs, la tija d'avellaner. La Ventafocs li va donar les gràcies, se'n va anar a la tomba de la seva mare, hi va plantar la tija i va plorar tant que les llàgrimes la van regar.

La tija va créixer i es va convertir en un arbre ben formós. La Ventafocs hi acudia tres cops al dia, plorava i resava, i cada vegada un ocellet blanc anava fins a l'arbre, i, quan ella formulava un desig, l'ocellet li donava el que havia desitjat.

Al cap d'uns dies, el rei va organitzar una festa que havia de durar tres dies i a la qual estaven convidades totes les donzelles del país perquè el seu fill pogués buscar promesa entre elles. Les dues fillastres, quan van saber que també hi havien d'assistir, es van posar molt contentes, van cridar la Ventafocs i van exclamar:

—Pentina'ns, raspalla'ns les sabates i corda'ns-les! Anem a la festa al palau del rei!

La Ventafocs va obeir, però plorava, ja que li hauria agradat acompanyar-les, i va demanar a la madrastra que li permetés anar-hi.

—Tu, Ventafocs? —va dir ella—. Estàs plena de pols i cendra, i vols anar a la festa? No tens ni roba ni sabates, i vols ballar?

Però, com que ella va insistir en la seva petició, va dir finalment:

—T'he abocat una olla de llenties a les cendres. Si d'aquí a dues hores has seleccionat les llenties, hi podràs anar.

La noia va sortir al jardí per la porta del darrere i va cridar:

—Coloms, tórtors, tots els ocells del cel, veniu i ajudeu-me: les bones, a l'olla; les dolentes, al pap.

Aleshores van entrar per la finestra de la cuina dos coloms blancs, i, darrere d'ells, les tórtors, i finalment tots els ocells del cel voletejaven per la cuina i es van situar al voltant de les cendres. Els coloms movien el cap i van començar a picotejar, pic, pic, pic, i també ho feien els altres, pic, pic, pic, i van deixar totes les llenties bones a l'olla. A continuació, la noia, tota contenta, va portar l'olla a la madrastra, perquè es pensava que podria anar a la festa. Però ella va dir:

—No, Ventafocs, no tens roba i no saps ballar, es riuran de tu.

La noia va començar a plorar, i la madrastra li va dir:

—Si reculls dues safates plenes de llenties de les cendres en una hora i les selecciones, podràs acompanyar-nos. —I va pensar: «Això no ho podrà fer mai.»

Després d'abocar les dues safates de llenties a les cendres, la noia va sortir al jardí per la porta del darrere i va cridar:

—Coloms, tórtors, tots els ocells del cel, veniu i ajudeu-me: les bones, a l'olla; les dolentes, al pap.

Aleshores van entrar per la finestra de la cuina dos coloms blancs, i, darrere d'ells, les tórtors, i finalment tots els ocells del cel voletejaven per la cuina i es van situar al voltant de les cendres. Els coloms movien el cap i van començar a picotejar, pic, pic, pic, i també ho feien els altres, pic, pic, pic, i van deixar totes les llenties bones a les safates. I, abans que hagués passat mitja hora, havien acabat i havien sortit volant.

A continuació, la noia, tota contenta, va portar les dues safates a la madrastra, perquè es pensava que podria anar a la festa. Però ella va dir:

—No et servirà de res. Tu no hi aniràs, ja que no tens vestits, no saps ballar i ens avergonyiríem de tu.

Després va fer mitja volta i se'n va anar amb les seves dues orgulloses filles.

Quan ja no hi havia ningú a la casa, la Ventafocs va anar a la tomba de la seva mare, a sota de l'avellaner, i va dir:

—Arbre, mou-te i sacseja't, i llança plata i or damunt meu!

Aleshores l'ocell li va llançar un vestit d'or i plata i unes sabates brodades en seda i plata. Es va vestir a correuita i se'n va anar a la festa. Les seves germanes i la seva madrastra no la van reconèixer i van pensar que devia ser una princesa estrangera, de tan bonica com estava amb el seu vestit daurat. En la Ventafocs no hi van pensar gens; es creien que devia estar asseguda a casa entre la brutícia, buscant les llenties entre les cendres. El fill del rei se li va acostar, la va agafar per la mà i va ballar amb ella.

No va voler ballar amb ningú més, i, quan algú la volia treure a ballar, ell deia:

—És la meva parella.

Van ballar fins ben entrada la nit, i llavors ella va voler anar-se'n a casa. El fill del rei va dir:

—Jo t'hi acompanyaré. —Volia veure de qui era filla aquella noia tan bonica.

Però ella es va escapar i va entrar al colomar. El fill del rei va esperar que arribés el pare i li va dir que la noia forastera havia entrat al colomar.

El vell va pensar: «Potser és la Ventafocs?» Li van portar una destrat i un pic, amb els quals va poder partir en dos el colomar, però allà no hi havia ningú.

I, quan van arribar a casa, la Ventafocs estava ajaguda amb la seva roba bruta entre les cendres, i un llumet d'oli tèrbol cremava a la llar de foc, ja que la Ventafocs havia saltat ràpidament per darrere del colomar i havia corregut fins a l'avellaner, s'havia tret allà els bonics vestits i els havia col·locat a la tomba. L'ocell se'ls havia endut, i la Ventafocs s'havia ajagut amb el seu davantal gris a la cuina, al costat de les cendres.

L'endemà, quan la festa va tornar a començar i els pares i les germanastres ja se n'havien anat, la Ventafocs va anar cap a l'avellaner i va dir:

—Arbre, mou-te i sacseja't, i llança plata i or damunt meu!

I aleshores l'ocell li va llançar un vestit encara més bonic que el del dia anterior.

I, quan ella va aparèixer a la festa amb el vestit, tots van quedar admirats de la seva bellesa. El fill del rei havia esperat que ella arribés, la va agafar ràpidament per la mà i va ballar només amb ella. Quan els altres nois s'hi acostaven i la convidaven a ballar, deia:

—És la meva parella.

Quan es va fer de nit, ella va voler marxar i el fill del rei la va seguir per veure a quina casa vivia. Ella es va escapar corrent pel jardí del darrere de casa seva. Allà hi havia un arbre molt formós del qual penjaven les millors peres. Es va enfilat tan àgilment com un esquirol per les branques, i el fill del rei no va saber on s'havia ficat. Es va esperar que arribés el pare i li va dir:

—La noia forastera se m'ha escapat i jo crec que ha saltat per la perera.

El pare va pensar: «Potser és la Ventafocs?» Va demanar que li portessin la destral i va tallar l'arbre, però no hi havia ningú. I, quan van arribar a la cuina, la Ventafocs era allà, ajaguda entre les cendres com sempre, ja que havia saltat per l'altra banda de l'arbre, havia portat els vestits a l'ocell de l'avellaner i s'havia posat el seu davantal gris.

Al tercer dia, quan els pares se n'havien anat ja, la Ventafocs va anar un altre cop a la tomba de la seva mare i va dir a l'arbre:

—Arbre, mou-te i sacseja't, i llança plata i or damunt meu!

Aleshores l'ocell li va llançar un vestit que era més luxós i brillant que cap altre, i les sandàlies eren totalment d'or. Quan va arribar a la festa amb el vestit, ningú no va saber què dir de l'admiració que van sentir.

El fill del rei va ballar només amb ella, i, quan algú la convidava a ballar, ell deia:

—És la meva parella.

En fer-se de nit, ella va voler marxar i el fill del rei la va voler acompanyar, però es va escapolir tan ràpidament que no va poder seguir-la. El fill del rei, però, havia preparat un pla: havia fet untar l'escala amb pega, i, quan la noia va saltar, la seva sandàlia esquerra s'hi va quedar enganxada. El fill del rei la va agafar: era molt petita, delicada i totalment d'or. L'endemà va anar a casa de l'home i li va dir:

—La meva esposa serà aquella el peu de la qual càpiga en aquesta sabata daurada.

Les germanes es van posar molt contentes, ja que tenien uns peus ben bonics. La gran es va endur la sabata a l'habitació i se la va voler emprovar, però no va aconseguir ni ficar-hi el dit gros, i la sabata li anava massa petita. Llavors, la mare li va acostar un ganivet i va dir:

—Talla't el dit. Quan siguis reina, no necessitaràs anar més a peu.

La noia es va tallar el dit, va entatxonar el peu a la sabata, va serrar les dents dominant el dolor i va sortir a veure el fill del rei. Aquest va enfil·lar la noia en un cavall i van marxar. Però, en passar per davant de la tomba, els dos coloms de l'avellaner van dir:

—Ui, ui, ui, ui, sang de la sabata s'escapa: la sabata és molt petita, i la promesa segueix a casa.

Ell li va mirar el peu i va veure la sang. Va fer mitja volta i va portar la falsa promesa a la casa i va dir que no era la vertadera. L'altra germana havia d'emprometre-se la sabata. Aquesta se'n va anar a l'habitació i, sortosament, el dit gros hi cabia, però el taló era massa gros. La mare li va donar un ganivet i li va dir:

—Talla't un tros de taló. Quan siguis reina, no necessitaràs anar més a peu.

La noia es va escapar un tros de taló, va ficar el peu amb prou feines a la sabata, va serrar les dents dominant el dolor i va sortir amb el fill del rei. Ell va enfil·lar la seva promesa en un cavall i van marxar cavalcant. Quan van passar per davant de l'avellaner, els dos coloms van cridar:

—Ui, ui, ui, ui, sang de la sabata s'escapa: la sabata és molt petita, i la promesa segueix a casa.

El fill del rei va mirar el peu i va veure com sortia sang de la sabata, i havia tacat de vermell les mitges blanques. Va fer mitja volta amb el cavall i va portar la falsa promesa a casa.

—Aquesta tampoc no és la vertadera. No teniu cap més filla?

—No —va dir l'home—. Bé, de la meva esposa morta tinc la petita i bruta Ventafocs, però és impossible que ella sigui la que busqueu.

El fill del rei va dir que l'anessin a buscar.

—Ui, de cap manera! —va contestar la mare—. Va massa bruta, no ha de venir davant vostre.

Però ell va insistir i van haver de cridar la Ventafocs. Ella es va rentar les mans i la cara, se'n va anar cap allà i es va inclinar davant del fill del rei, que li va donar la sabata daurada.

La Ventafocs es va asseure en un tamboret, va treure el peu de l'esclop i el va ficar a la sandàlia: li anava com anell al dit. I, quan es va redreçar i el fill del rei la va mirar a la cara, va reconèixer la formosa noia que havia ballat amb ell i va exclamar:

—Aquesta sí que és la noia que buscava!

La mare i les dues germanes es van espantar i van empal·lidir d'ira; ell va enfil·lar la Ventafocs al cavall i van marxar al galop. Quan van arribar a l'avellaner, els dos coloms blancs van cridar:

—Ui, ui, ui, ui, ja no hi ha sang a la sabata: la sabata no és petita, i la promesa va a palau.

I, després, es van col·locar a les espatlles de la Ventafocs, l'un a la dreta i l'altre, a l'esquerra, i s'hi van quedar.

Quan estava a punt de celebrar-se el casament amb el fill del rei, van arribar les dues germanastres, que volien reconciliar-se amb ella i compartir la seva felicitat. Quan els nuvis es dirigien a l'església, la gran es va posar a la seva dreta i la petita, a l'esquerra, però aleshores els coloms van treure un ull a cada una. Després, quan van sortir de l'església, la gran era a la seva esquerra i la petita, a la seva dreta, i llavors els coloms van treure a cada una l'altre ull, i així van ser castigades a quedar-se cegues durant tota la seva vida, per dolentes i falses.